

[Frank Jensen]

og læreanstalter vil Danmark videnskabeligt sakke agterud, og forskeruddannelsen vil forringes.

Den borgerlige regering har fejlreageret over for denne udfordring. Regeringen har drænet eller stoppet forskningsmiljøer, som ikke ansås for at give resultater på kort sigt. Samtidig har undervisnings- og forskningsministeren omlagt forskningsinstitutionernes budgetter fra faste til løse bevillinger eller med andre ord fra basis- til tillægsbevillinger.

De institutioner, der har overlevet, har brugt de faste bevillinger til de nødvendige undervisningsopgaver og administrative funktioner. Herefter bliver det ministerens mange forskellige cigarkasser med særskilte programbevillinger, der kommer til at sætte rammerne for grundforskning.

Konsekvenserne af denne udvikling i den offentlige grundforskning har været problemer med at fastholde basisbevillinger til egentlige basale forskningsformål, øget tidsforbrug for forskerne til udarbejdelse af ansøgninger og ekstern afrapportering, problemer med at sikre kontinuitet i den langsigtede vidensopbygning inden for forskningen, problemer med at skabe stabile ansættelsesvilkår, der sikrer en forskeruddannelse for forskerne og opstilling af mere langsigtede mål for programbevillingerne, og problemer med at fastholde og rekruttere forskere i den offentlige sektor.

Balancen mellem grundforskningen og den anvendelsesorienterede forskning skal retableres. I 1988 lykkedes det Socialdemokratiet i forbindelse med finanslovsaftalen at få øget grundforskningsbevillingerne med 70 mio. kr. I år lykkedes dette ikke, idet trepartiregeringen valgte Fremskridtspartiet som forligspartner.

Når Danmark satser langt mindre på forskning og udvikling sammenlignet med stort set alle andre lande, vi traditionelt sammenligner os med, kan det dels tilskrives en mindre satsning i den offentlige sektor, dels og især, at den privatfinansierede del af forskningen er alt for ringe.

Det er glædeligt, at Planlægningsrådet for Forskningen har udarbejdet en udredning om samarbejdsforholdene mellem den offentlige og den private sektor om forskning og udvikling. Ministerens redegørelse indeholder også et konkret forslag til at øge den private sektors forsknings- og udviklingsaktivitet, nemlig for-

bedring af afskrivningsreglerne ved deltagelse i visse internationale forskningsprojekter. Jeg vil ikke afvise, at det kan være et incitament til at øge forsknings- og udviklingsaktiviteterne i de virksomheder, der allerede afsætter forsknings- og udviklingsressourcer i deres budgetter og strategiplaner, men det er desværre flertallet af virksomheder, der ikke afsætter disse nødvendige ressourcer.

Skal vi have virksomhederne til at tænke langsigtet og strategisk og afsætte en del af deres indtjening til fornyelse og udvikling, må det komme som et ydre pres. I den socialdemokratiske handlingsplan – den såkaldte Marshallplan – foreslår vi, at virksomhederne opretter fornyelsespuljer som andele af virksomhedernes overskud på samme måde, som vi ser det i Sverige. Virksomhederne må i fremtiden i højere grad bidrage til at øge konkurrenceevnen gennem øget forsknings- og udviklingsaktivitet, så staten i højere grad kan anvende sine sparsomme ressourcer til opbygning af basal viden og grundforskning.

Ministeren behandler fortsat den humanistiske og samfundsvidenskabelige forskning som et stedbarn i den samlede forskningspolitik. Vi foretrækker at se alle videnskabsområder som et hele. Skal konkurrenceevnen forbedres, stiller det også krav til den humanistiske og den samfundsvidenskabelige forskning. Kendskab til fremmede kulturer og fremmede juridiske og økonomiske forhold samt sprog bliver væsentlige konkurrenceparametre i fremtiden.

Til de få konkrete tiltag eller anvisninger i redegørelsen vil jeg anføre følgende: Socialdemokratiet støtter alle initiativer, der fører til større mobilitet blandt forskerne og til deltagelse i den internationale forskningsaktivitet. Vi bør opdrage forskerne til denne mobilitet allerede under deres uddannelse, og derfor ønsker vi at finde flere ressourcer til udenlandske studieophold. Vi mener også, at vi i højere grad skal tilbyde udenlandske studerende mulighed for studieophold i Danmark, og vi ønsker på dette område konkrete initiativer fra ministeren.

Socialdemokratiet mener, at det er fornuftigt at forhandle sig frem til en institutionel udnyttelse af forskningsresultater til patentering. Regeringen bør komme med et konkret initiativ. Vi hilser alle initiativer velkommen, der sikrer en bedre udnyttelse af forskningsresultater og